

Mandaatangst

Burgerheid.nl

Empowerment zelfredzaamheid

Mandaatangst is een hardnekkig fenomeen waar je als zelfredzame burger vroeg of laat tegenaan zal lopen bij jouw gemeente (of bij een andere overheid). Het is goed om dit te leren herkennen zodat je in elk geval weet dat ermee te maken hebt als het zich aandient. Ook moet je in staat zijn om het doen alsof er angst is voor mandaat te herkennen. Dan kun je daar gepast op reageren.

Wat is mandaat?

Mandaat is de bevoegdheid om in naam van een ander te handelen, maar zonder de daarbij horende verantwoordelijkheid. Bij mandateren worden geen bevoegdheden overgedragen. De mandaatgever blijft zelf bevoegd.

Herken jij ook gelijk het risico van mandaat? Dat is dat gemeenteambtenaren te pas en te onpas hun mandaat kunnen gebruiken en ondertussen zijn beschermd doordat ze toch niet verantwoordelijk kunnen worden gehouden. Een functionaris kan blijkbaar van alles doen zonder bevoegdheid!

Te onpas is gemakkelijk

Als een functionaris bij de gemeente iets veroorzaakt dat jou benadeelt, doet hij of zij dat in mandaat. Als het op papier staat, vind je onderaan meestal “namens het college van burgemeester en wethouders.”

Soms kan met één pennenstreek jouw lot, maar niet zelden ook jouw noodlot, worden bezegeld door een enkele ambtenaar. Vaak zijn er nog wel kwaliteitsmedewerkers die een paraaf op een intern rapportageformulier zetten, maar die kijken doorgaans niet echt wat aan het papier is toevertrouwd. Stel je voor dat je als controleur iets moet aanklaarten dat niet klopt. Dan sta je al snel bekend als mierenneuker en matennaaijer bij de gemeente. Dat wil niemand.

In sommige gevallen tekent de burgemeester, wethouder of een manager wel zelf anders zit zo iemand er echt alleen maar symbolisch. Dat gaat dan als volgt: op een onverdachte maandagmorgen krijgt de bestuurder of de manager een stapel te ondertekenen stukken. Onder het genot van een paar bakken koffie werkt hij of zij die af en zet ongezien krabbels met het volle vertrouwen in het ambtenarenapparaat. Twijfelen aan de ambtenaren doe je als bestuurder of manager uiteraard niet, want dat zou vreselijke consequenties hebben. Vooral voor je eigen mooie plek in de organisatie. Kijk uit, integriteitskwesaties of beschuldigingen van grensoverschrijdend gedrag liggen altijd op de loer evenals de burn-out en ‘functie elders’.

Te pas is zo vreselijk moeilijk!

Op het moment dat een zelfredzame burger erop staat dat een probleem – dat in mandaat door een

ambtenaar is veroorzaakt wordt opgelost – blijkt die functionaris (en welke collega dan ook) ineens bang te zijn om gebruikt te maken van zijn of haar mandaat.

Dan gaat men er ineens niet meer alleen over. Ken je dat?

In zo'n geval moeten er zogenaamd allerlei lijntjes in de uitvoeringsorganisatie worden uitgezet en moeten de bestuurlijke neuzen naar één kant worden bewogen. Met veel mensen moet worden gesproken om een bedachte oplossingsrichting mogelijk te maken. Lastig, lastig, lastig, pfff...

Maar een ambtenaar die zelfstandig een probleem veroorzaakt in mandaat kan met dezelfde bevoegdheid het probleem oplossen. Ook daarvoor zal de mandaatgever gewoon in goed vertrouwen ongezien tekenen.

Selectief, opportuun gebruik van mandaat

Deze les leert jou als zelfredzame burger dat de gemeente en haar ambtenaren de sterke neiging hebben om selectief om te gaan met mandaat. Je zou kunnen zeggen dat ze dit opportuun doen, of anders gezegd: precies op de manier hoe dit hen zelf uitkomt en niet in belang van de burgers.

Het kan ook dat men met elkaar intern heeft afgesproken om collectief weg te duiken bij het gebruik van mandaat om die zelfredzame burger vooral nooit gelijk te geven.

Dit heeft uiteraard niets met behoorlijk bestuur te maken.

Dit is een les op www.burgerheid.nl in 'Empowerment zelfredzaamheid'

<https://www.burgerheid.nl/empowerment/mandaatangst/>

Auteur: **Ray Heijder**